

„Reuniunea învățătorilor“

apare în circa 10—12 numere pe an
de după trebuințele „Reuniunii“
aproape în fiecare lună.

—
In acest organ oficios se vor ține membrii reuniunii și publicul interesat în curentă cu toate afacerile reuniunii, și cu momentele mai însemnate din viața reuniunilor surori, precum și cu alte afaceri de natură școlară.

—
Prețul abonamentului anual 5 cor.
și se solvește anticipative la adresa casarului
reuniunii Iuliu Grofșorean învățător în Galsa
u. p. Világos.

—
Membrii reuniunii primesc acest organ oficios gratuit, având să solvească odată cu taxa anuală de membru, 1 coroana, ca spese administrative.

—
Manuscrisurile sunt a-se adresa colaboratorului Iosif Moldovan, director școlar și v.-președintele reuniunii în Arad.

==== În interesul general și comun ====

rugăm toate redacțiunile a ne trimite foilelor în schimb, dorind a păstra colecțiunile în biblioteca reuniunii.

Reuniunea învățătorilor români

dela școalele populare confesionale ortodoxe

din protopresbiteratele

Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Buteni, Rațna și
Hălmagiu.

Organ periodic oficios

redactat

din încredințarea comitetului reuniunii de

Iosif Moldovan

vice-președinte.

Edițiunea Reuniunii.

Abonamentul 5 coroane pe an.

Membrii ordinari ai reuniunii îl primesc gratuit având să supoarte numai
spesele administrative de 1 coroană pe an.

Apare odată pe lună.

Arad, 1904.

Tiparul tipografiei diecesane greco-orientale române.

„Reuniunea învățătorilor“

Organ oficios

apare odată în fie-care lună.

Prețul abonamentului anual 5 cor.

Se solvește anticipative la adresa casarului reuniunii

Iuliu Groșorean

învățător în Gașa u. p. Világos.

Manuscriptele:

sunt a-se adresa redactorului

Iosif Moldovan

director școlar și v.-președintele reuniunii în Arad, Piața Tököly Nr. 8

În interesul general și comun rugăm toate redacțiunile a ne trimite foile lor în schimb, dorind a păstra colecțiunile în biblioteca reuniunii

Anunțurile:

se plătesc fie-care șir cu 50 fileri de odată. — La anunțuri mai lungi se face favor.

Discursul

de salut al reprezentantului Episcopesc și Ven. Consistor.

Adnece la protoc. adun. gener. a XIV. sub E).

Domnule președinte!

Onorată adunare generală!

Din însărcinarea P. S. Sale D-lui Episcop diecesan și a Veneratului Consistor din Arad, m'am prezentat aci, pentru a asista la lucrările acestei adunări, pentru a lua parte la desbaterile cari vor avea loc.

Cu bucurie am primit onorifica însărcinare ce mi-s'a dat și aceasta cu atât mai vârtos, cu cât de învățătorimea noastră pe mine nu numai poziția mea oficioasă mă leagă, ci și sentimente de sincere simpatii și colegialitate.

Am venit în mijlocul marei familii a învățătorimei, din care și eu însumi fac parte; și de aceea din inimă curată, cu frățescă dragoste, mă simt îndemnat a spune dela acest loc, cu acest privilegiu, câte-va cuvinte, pe care le socotesc de potrivite.

Domnilor învățători!

Domnilor colegi!

»Lăsați copii să vină la mine,« — a zis divinul învățător, marcând direcțiunea profetică, pe care o deschide în calea apostolilor și învățăceilor săi, pentru întărirea și dezvoltarea sfiatei instituțiuni, căreia el i-a pus de piatră unghiulară, piatra credinței.

Pe acea piatră zidindu-se biserica lui Hristos, acea piatră este temelia existenței, moralei și fericirii neamului omenesc.

Credința dar, credința este și trebuie să fie primul principiu fundamental al educațiunii, întru dânsa este datoare școala să ridice la lumină noile generații.

Iar' când noi, Domnilor învățători, în numele școlii, a luminării, a luminei ne întrunim, lumină să fim, și lumină din lumină să dăm cei-ce dela Tatăl ceresc mai mulți talanți am primit și să luăm, cei-ce chemați suntem a merge în numele Domnului, învățând, — căci școlii confesionale îi revine astăzi — îndeosebi îndeplinirea misiunii profetice.

Domnilor învățători!

Școala noastră confesională, este și națională, precum națională este sfânta noastră biserică ortodoxă-română, trebuie dar, ca la îndeplinirea profetice noastre misiuni învățătorești, nu numai să n'o perdem din vedere, ci motiv de procedare, izvor de inspirație să ne fie.

În cursul grelelor vremuri, veacuri îndelungate, neamul nostru, sub vitrigia împrejurărilor, în credința străbună și-a găsit alinare și mângăere. Cu ochii pironiți spre mântuitorul răstignit pe cruce, și-a purtat crucea sa. «Și când gonit de avani și puhoai străine el se refugiază în adâncimea codrilor, cu credința în suflet și cu româneasca doină de jale pe buze a așteptat, nădăduind schimbarea vremilor.

Credința în Dumnezeu și alipirea cu sfințenie de dulcea noastră limbă, de minunatele tradiții naționale, au fost scutul și pavăza sa, prin intemperii lungi și întunecoase. Dumnezeu și conștiința individualității sale de neam au fost, sunt și vor fi eternul zid, de care s'au sfărmat și se vor sfărma toate pornirile vrăjmașe neamului nostru din trecut și din toate vremurile.

Alătura cu duhul progresului, intrat-au în întocmirile omenești și tendințe false, arbitrare, îndreptate spre schimbarea legilor firei. Dar legea firei dela Dumnezeu este și zadarnice vor fi toate opintirile contrare ei.

În legea firei ni-s'a lăsat nouă iubirea de neam și alipirea de credința strămoșească, — pe acestea să le slugiiți și cultivați, iubiților Dascăli, iubiților colegi, învățând de-a pururi și pretutindeni, după cuvântul scripturii.

Domnilor învățători!

Grea este lupta pe care avem s'o ducem, căci multe piedeci ni-se rostogolesc în cale și din multe părți. Dar' armați cu arma credinței și cu iubirea de neam, numai birui vom putea în lupta noastră, în împlinirea misiunii învățătoresți, în munca pentru ridicarea și înălțarea culturală morală a generațiilor plâpânde, a cetățenilor de mâne, meniți să fie depositarii și puterea bisericii, neamului și patriei noastre iubite.

Și când la împlinirea acestei înălțătoare munci suntem chemați, să nu uităm că lui Cristos suntem slujitori, și după divinul exemplu să pășim cu hotărâre spre crucea noastră. Căci nimic mare, nimic sublim, nimic statornic și măntuitor nu s'a făcut în lumea aceasta, fără jertfă.

Și Dumnezeu nu va primi de jertfă pe altarul său — pe fiul lui Avram.

Întru lozinca : Muncă și jertfă, — salut adunarea generală, în numele celui-ce m'a trimis pe mine.

Psichologia revoluțiunilor.

Disertațiune celilă în adun. gener. a XIV a reuniunii învățătorilor.
Adneșată la protocol sub **F.**)

Onorată adunarea generală!

Superb de ori-ce mișcare culturală română, ambițios de a putea lua parte în toate acțiunile provenite din înaltul motiv de a promova interesele sărmanului nostru popor, și dornic, de a vedea realizat idealul de care palpita inima părinților noștri : ridicarea nivelului intelectual-moral al poporului român și prin trânsul ridicarea stării bune a bisericei, școalei și țării noastre : în acest moment solemn Vă salut cu o bucurie vie conmilitonii mei noi și vă fac o sărbătorească făgăduință, că din toate puterile mele voi lucra pentru sprijinirea tuturor intereselor acestei reuniuni, ca prin muncă deamănă, cu demnitate să pot sta alături de ostașii intelectuali ai neamului românesc. Și acum, când pentru prima oară debutez înaintea D-Voastră, simțându-mă fericit în cercul D-Voastră, primiți-mă, Vă rog, cu aceea drogoste cu care mă apropii și eu de D-Voastră.

Prin lucrarea mea de față voi să vă arăt cauzele, fa-sele și în urmă momentul de exploziune a acelor teribile mișcări, cari în istoria omenimei sunt cunoscute sub numele de *revoluțiuni*.

Revoluțiuni au fost și vor fi multe, dar au toate altă înfătoșare, alte motive, dar tot același scop toate : perfecționarea, fericirea omenimei.

Dintre revoluțiuni cele mai interesante, cele mai instructive sunt cele sociale, cum a fost revoluțiunea francesă, sau cea a fraților Grahi.

Cu ocasiunea aceasta și eu vreau să mă ocup cu psihologia acestor revoluțiuni sociale. Notez încă, cumcă în măsură mai mică sau mai mare — de regulă apar de-o-dată mai toate felurile de revoluțiuni, provocându-se și prijinindu-se una pe alta.

Dar' mă ve-ți întreba, să vă spun în fine, ce este revoluțiunea? *Este tendența de a realiza și cu forța ideile cari par a asigura bunăstarea, fericirea omenimei.* Astfel prin scopul ei în fond este cea mai nobilă pornire, prin mijloacele ei însă, pe cum vom vedea, este cea mai groaznică, în manifestările ei cea mai infectă mișcare, care asemenea unui uragan de vară seceră sute de mii de victime, erumpe cu puterea unui vulcan, nimiceste totul, ce îi stă în cale, și vai de cei-ce au produs-o și i s'au opus; dar' ce e mai trist, ideile ei devin ilusorii prin viforul urei omului asuprit și scopul înalt să zădărnicește prin orbia minții exaltate! În timpul revoluțiunilor spiritele omenesti respiră după răzbunare, — și pricinuitoarii și esecutătorii revoluțiunilor zac în hecatombe dealungul drumurilor și străzilor ca documente îngrozitoare a adevărului, că ordinea naturei, — nepedepsit nu se poate viola.

Mi-se pare că din aceste a-ți găcit și D-voastră, în ce stare sufletească se află un popor în timpul revoluțiunilor.

Această stare sufletească să produce prin un lung sir de neîndreptățiri, de suferințe provenite din o cultură falsă morală, artistică și socială, alimentată de o corupțiune, care predicând îndurare, gingășie, chiar aceste nu le cunoaște în sufletul ei săc de ori-ce sentiment mai înalt — și epuizându-se tot sucuc societății lucrative: în apogeul durerilor nesfârșite și nevindecate: explodează sfărâmând totul și resturnând toate.

Se manifestă în chipul următor: Se fură, se devastează și se ucide.

Să furi, să ucizi, este o crimă ordinară. Și omul revoluționar fură, ucide, și totuși nu este criminal. Omul revoluționar nu vrea să aibă nimic, când jăfuește și ucide. • dânsul vrea să nimicească numai totul, ce-i amintește trecutul plin de suferințe, totul ce i-se părea că-i stă în cale spre închipuita, și mult visata fericire. Starea, în care se află popoarele în timpul revoluțiilor, am putea-o numi *deszechilibrare sufletească*, sau cum ar zice poporul nostru și-a pierdut sărita.

Este oare între D-voastră om, care să nu fi ajuns barem odată în viața sa în starea, când aprins la creeri, cătrănit la suflet, asuprit pe nedrept, cu inimă mare țesea totuși la planuri, visa de fericire, și când i-se părea că e în momentul realizării tuturor visurilor sale: de odată prin cine știe ce intrigă, prin nici însuși nu știi ce păcat atribuit fie; visurile tale toate dispar, și-se zugrumă ambiția personală, și strivit, umilit privești în abisul, de unde-ți strigă nefericirea. În acest moment de crasă mentală nu vă aduceți aminte ce ați simțit? Nu vă aduceți aminte cum revoltați stringeați din pumni, vă avântați și căutați să stingeți pe urzitorul nefericirii d-voastre? — Asemenea acestei stări este și cea a popoarelor revoluționare. În acest acces quasi apoplectic, mult încercatul popor, desilusionat rupe cu răbdarea — și dărimă, restoarnă întreaga societate și ne mai cugetând în desnădejdea lui la realizarea ideilor, de cari se încălzise atât de mult: sfarimă și zdrobește într-una și sub ruinele *rechiului edificiu social își îngropă toate ideile și planurile fericirii sale*. Îmi închipui că sunt în Parisul din timpul revoluțiunei. În fantasia mea aprinsă văd cum pe piețe și străzi se adună zdrențoșii sanscouloți cu femeile lor murdare, cu copii lor palizi de lungă suferință și foame. Orașul și țara resună de urletul lor de răzbuare, și într-un chip respingător cântă corul înfricoșatul cântec: *Ca ira!* (va merge). Și trăsuri după trăsuri pleacă dealungul drumurilor; într'insele bogății și preoții, întredinșii și însuși regele. Unele trăsuri merg spre ocne, puș

cării, altele spre calea — unde se începe vecinica nimicire. Crezi, că nu mai sunt biserici — poporul să îngrămădește prin alte locuri. — Pe străzi și piețe se înalță furci și ghikeline — în jur de ele victime și poporul răzbunător ; păcătoșii acestei descreerări, acestei desechilibrări urcă de a rândul eșafodul -- sângele se varsă potop — și în jur poporul erumpe înjurând rizând și baljocorind la vederea victimelor osândite de păcatele lor și ura poporului. Și nu mai poți pune stavilă nici urgiei nici planurilor. — Marat cere zi de zi decapitarea a mii și mii de bogați — poporul aprobă — și călăul își continuă neobosit munca de moarte. În urmă nu mai sunt vrăjmași de ucis — dar mintea și sufletul ferbe și pentru că păcătuit-au și legiilor ucigași ai revoluțiunii: legea trebuie să se împlinească și vine acum rândul apostolilor revoluționari. — Cad, pier — și au dispărut de odată cu dînșii și ideile lor. În anarhie și frica lor generală poporul istovit și rămas singur stă neputincios și din întineric peste valurile murdare ale revoluțiunii se ridică falnic un Napoleon și din ridicula dar înfricoșata republică, din statul profetit de apostolii de odinioară, resare imperiul francez fără utopisticele, dar mult trimbițatele frase, libertate, egalitate și frățietate. « Legea naturii s'a împlinit — moarte prin moarte s'a făcut.

Și revoluțiunea este urmare naturală — ce nu se poate încunjura, este o mișcare motivată, este îndreptătită chiar, prin mijloacele și decurgerea ei însă ilegală. Pe cum un singur om nu poate îneca în sine pe vecie asupra, desiluzionările, ce l-au ajuns și erumpe: astfel erumpe și un popor, dacă l-ai pus la suferințe fără sfârșit. Revoluțiunea se motivează prin naturalitatea ei, prin cauzele, cari o produc. Dacă n'ar fi suferințe, umiliri, înșelări, decepțiuni, nu te-ai amări și n'ai dori răzbunare, dacă însă aceste nu se mai curmă, după cum nu te-ai îndurat de asupritul, asemenea nu se va îndura nici dânsul de tine ; și cine ne poate lua nouă dreptul, de a ne apăra, când perire, moarte, vecinică suferință ni-se pune în pros-

pect? In aceste zace îndreptățirea revoluțiunii. Este însă nelegală, căci prin mijloacele ei nu s'a ajuns și nu se va ajunge nici când scopul proclamat prin trinsa.

Dacă odată revoluțiunea este naturală și trebuie să urmeze, să-i facem diagnoza, să vedem cari sunt simptomele, din cari să putem deduce la o eventuală erumpere a revoluțiunii.

Cu toată siguranța poți constata că te apropii de revoluțiune, când în general ți-se pare că starea materială a oamenilor e bună, ceea-ce pare a dovedi împrejurarea, că domnește luxul exagerat și să cultivă așa zisa artă. Totul e însă fals, avuți abia sunt câți-va — ceilalți sunt exploatați și duși la ruină lucie prin spiritul timpului corupt, când plăcere, pompă, splendoare se vânează. Se umblă la teatre, la orfee, la concerte, — și artă e tot ce se produce — fără considerare la piesele de artă, ci numai la artiști și artiste. In asta zace falsitatea și pedeapsa, — oamenii sunt mai mult sensuali decât sentimentali. Se ridică palate — publice și private — și se fură mult, foarte mult, în numele binelui public. Comoditate și plăcere să vânează pe toate terenele până la bancrută. Se încep sinuciderile de tot soiul și grasează filosofia pesimistă, fatalismul, destinul. Iurnaliștii, — cu minciunile lor substituiesc în publicul enarvat literatura și lectura operelor de valoare. — Se corupe întreg gustul, — și nu e bun ce nu e frumos, și totul să judecă cu vederea și dorul de plăcere.

O caracteristică proprie a acestor timpuri prerévolutionare sunt încă și divorțurile. Căsătorii, logodne chiar, unde ai presupune că există oareși-care sentiment de pudoare, să desfac fără ori-ce scrupul de mustrare de conștiință.

Să ivesc în urmă scriitori cari văd răul și ruina. Plănesc reforme nouă sociale — cum făcea Montesquieu, Rousseau și ceilalți. Ideile ajung în popor — să pretinde realizarea lor și să perhoreschează aceasta de regulă din

partea celor dela putere. Se nasc partide, certe, — la început cu cuvântul în urmă cu arma, focul și ghilotina.

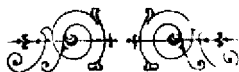
Dacă în timpul certei cu cuvântul oamenii toți ar fi buni, drepti și înțelepți, s'ar putea încunjura revoluționile; căci ivindu-se simptomele și cauzele, ar fi destul să se suspendeze aceste numai și am ajunge ear la calea normală.

Insă cine ne garantează nouă, că oamenii vor fi oare când toți vecinic buni, drepti și înțelepți? Aici zace misterul eternei frice și a nesfârșitelor suferințe.

Aceasta este poarta lui Dante:

Prin mine să întră la vecinica durere.

Ioan Costa.

Informațiuni.

Nou referent școlar. Dl Sever Secula fiind incredințat cu propunerea limbei și literaturii române la institutul pedagogic diecesan, de referent școlar a fost denumit din partea Preasfinției Sale Domnului Episcop, Dl **Dr. Caius Bredicean**, care în 15 a lunii trecute și-a și început frumoasa și ponderoasa chemare. Din acest incident noul referent școlar a fost bineventat în numele învățătorilor de către vice-președintele reuniunii învățătoresți Iosif Moldovan. Cunoscând frumoasele calități ale noului nostru șef, legăm mari speranțe de activitatea d-sale.

Spriginitorii învățătorilor. P. O. D: *Dr. Nicolae Oneu* director de bancă Arad, *Mihai Velicin* avocat Chișineu, *Dr. Caius Bredicean* referent școlar Arad și *I. Ciarcu* librar Brașov, au intrat în șirul abonenților; ear P. On. Redacțiune a fôii „*Gazeta de Duminecă*” din Șimleul Silvaniei (Szilágysomlyó) ne-au oferit schimbul, promovând astfel scopul intenționat prin editarea modestului nostru organ. Rugăm să primească spriginitorii noștri, și pe aceasta cale, sincera noastră recunoștință și mulțumită.

Tot începutul e greu. Numărul prim al organului nostru apărut în 1 Octomvre, din cauze nealătore de la voia noastră, s'a expedit cu întârziere de 10 zile. Trecând peste greutatea începutului, de azi în colo vom putea satisface la timp așteptărilor.

Convocări. Conferința de toamnă a despărțământului ppesc *Șiria* e convocată pe *Mercuri* în 27 Oct. (9 Novembre) în comuna *Agriș*. Despărțământul *Arad* își va ținea conferința de toamnă în *Batania Duminecă* în 31 Octomvre (13 Noemvre) a. e. Desp. ppesc *Buteni* se va întruni în conferință *Luni* în 25 Oct (7 Noemvrie) a. e. în comuna *Borosebes*.

Solvirea taxelor. Din partea cassarului reuniunii se raportează, că dela adunarea generală încoaci au încurs următoarele taxe: *Constantin Floruț* (Aldești), 4 cor.; *Cornel Noroc* (Almaș), *Petru Cociu* (Donceni), și *Patriciu Coruciu* (B.-Șeșeș), câte 2 coroane; *Dimitrie Micu* (Șeștin), 6 cor.; *Gregoriu Roșu* (Semlac) și *Mihail Leucuța* (Somoșcheș), câte 2 coroane; *Nicolae Păsulă* (Șicula), 4 cor.; *Gerasim Balint* (Șicula), 12 cor.; *Lazar Ionescu* (Semlac), *Paul Leu* (Talpoș) și *Ilie Cornea* (Chisindia), câte 2 coroane; *Nicolae Maci* (Zimbru), 8 cor.; *Lucreția Ambruș* (Pil), 2 cor.; *Nicolae Boscăiu* (Bodești), 2 cor.; *Protasiu Giculescu* (Soborșin), 2 cor.; *George Popociciu* (Batania) 4 cor.; *Augustin Botiac* (Comlăuș) și *Petru Vanceu* (Măderat) 2 coroane; *Todor Lazar* (Cherechiu), 3 cor. 70 fil.; *Lazar Oprean* (Zarand), 7 cor.; *Romul Tăncean* (Nădlac), 4 cor.; *Ștefan Leucuța* (Pil) și *Petru Balint* (Sintea), câte 2 coroane.

Escursiune științifică. Presidiul despărțământului Arad, din incidentul conferinței ce se va ținea în Bătania, proiectează a se face o escursiune științifică la stabilimentele economiei de model din *Mezőhegyes*. Luni 1/14 Nov. în ziua ce urmează după conferință. Pentru a putea face pașii necesari în aceasta privință, și pentru a face dispozițiile necesare pentru înecvarțirare în Bătania, membrii sunt rugați a se însinua de timpuriu la presidiul reuniunii *Iosif Moldovan* director școlar în Arad Dacă până la 6 *November* st. n. nu se vor însinua membrii destui, escursiunea nu se va ținea.

Reuniunea învățătorilor rom. ort., din protopopiatele: Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova, după cum am anunțat deja și în numărul precedent, ș'a ținut ad. sa generală: Luni, la 3 Oct. n. a. e. în frumosul orașel Lipova. Primirea Reuniunii din partea bravilor Lipoveni, precum și a despărțământului Lipova al reuniunii, în frunte cu P. On. D. *Voicu Hamșet* ppresbiter și a președintțului *Vasilie Bogoiu* învățător, sa făcut în presara ad. generale întrun mod demn și sărbătoreșc. Onoare și cinste lor!

După sosirea și înecvarțirarea membrilor în ordine esemplară, la 8 oare sara, membrii reuniunii în frunte cu președintele

Dr. Traian Puticiu, precum și alți onorațiori, s'au întrunit toți la o serală de cunoștință în ospătăria „Regele Ungariei“.

În ziua următoare la 8 oare dimineața, sa celebrat, în pompoasa biserică din loc, serviciul divin împreună cu chemarea Duhului sfânt prin P. O. D. *Voicu Hamsea* presbiter, asistat de preoții locali: O. D. *Ioan Cimponeriu* și *Florian Roesin*. La 11 oare terminându-se serviciul divin, președintele reuniunii *Dr. Traian Puticiu*, ocupând locul presidial la masa așezată în mijlocul bisericei, printr'un cuvânt frumos deschide ad. generală, apoi salută în mijlocul adunării: pe I. P. C. *Sa Augustin Hamsea* archimandrit, ca reprezentant al I. P. Sale și al Ven. Consistor diecesan; pe *Mag Sa Sebesztha Károly*, inspector școlar regesc; pe delegații reuniunii noastre în persoanele dlor: *Dimitrie Popoviciu*, secretar general și *Protasie Giulescu*, președintele despărțământului Radna; pe P. O. D. *Voicu Hamsea*, protopop. tractului Lipova; pe P. O. D. *Procopie Giulescu*, protopop. tractului Radna, precum și pe ceilalți învățători și oaspeți. Urmează salutațiunile și anume: I. P. C. *Sa Augustin Hamsea*, archimandrit, salută ad. generală în numele I. P. S. Sale și al Ven. Consistor, iar *Dimitrie Popoviciu* secretar general, în numele reuniunii noastre. Presa a fost reprezentată prin *Di Sever Bocu*, redactorul foaiei „Tribuna“.

Făcându-se apelul nominal, să constată, că din 177 de membrii sunt prezenți 136. În urma acestora se prezintă și se dă spre cenzurare diferitelor comisiuni rapoartele: de comitet și cassă. Lucrări literare sau prezentat și cetit una, a lui *Anton Nevricean* învățător și anume: *Cine sunt chemați a-se îngriji de creșterea omului începând dela naștere până la moarte* care la propunerea lui *Petru Baran*, să decide a-se publica în organul oficios diecesan „Biserica și Școala“. În decursul ședinței au sosit telegrame din partea I. P. S. Sale *Dlui Ioan I. Papp* Episcop și dela reuniunea Caransebeșană, cari luându-se la cunoștință, între aclamări sgomotoase, să decide: a se răspunde I. P. S. Sale tot telegrafice, din plenul ședinței. Cu aceasta ședința primă sa terminat, anunțându-se a doua la 4 ore d. a.

Banchetul s'a ținut în pavilionul dela grădina „Ban.“ Au luat parte ca la 150 persoane. În decursul banchetului sau ținut

mai multe toaste și anume: Președintele *Dr. Traian Puticiu*, pentru *Maestatea Sa Prea bunul nostru împărat și rege* (lungi aplause); vice-președintele *Ioachim Muntean*, pentru *I. P. Sa* Dl Episcop diecesan *Ioan I. Papp*, (aplause sgomotoasă); *Petru Băran*, pentru *I. C. Sa* *Augustin Hamsea*, arhimandrit și egumen al mănăstirei *Hodoș-Bodrog* ca delegat a. *I. P. S. S. Dlui Episcop*; *Vasilie Bogoiu*, pentru președintele *Dr. Traian Puticiu*; *Augustin Hamsea*, pentru inspectorul regesc; *Simeon Faur*, pentru comuna bisericească *Lipova* și reprezentanții ei; *Nicolae Nicorescu*, pentru comuna politică și reprezentanții ei; *Mag. Sa Sebesztha Károly*, mulțumind constată cu laudă: „că învățătorii români confesionali își fac pe deplin datorița și că între activitatea lor și între activitatea învățătorilor dela școlile de stat, nu există nici o deosebire,” închină apoi pentru *I. P. C. Sa* *Aug. Hamsea*, care — zice: — „în timpul cât a fost directorul pedagogiului aradan, a dat mulți și harnici învățători; *I. P. C. Sa* *Aug. Hamsea*, în numele *I. P. Sale*, pentru învățători, zicând: mă bucur din inimă când pot împărtăși învățătorimea că și *I. P. Sa* este pe deplin convins, că învățătorii își împlinesc cu scumpătate datorița. *Dimimitrie Roman*, pentru delegații reuniunii și în fine președintele *Dr. Traian Puticiu*, avântat, pentru poporul românesc, și cu aceasta apoi, fiind deja 4 oare, masa se ridică, continuându-se ședința a doua cu cetirea rapoartelor.

Din raportul comitetului sa putut constata, că comitetul a făcut tot posibilul pentru prosperarea reuniunii. Cassa numără în bani gata 950 cor. Taxele de membrii incurg cu greu. Dintre propuneri amintim: prevederea membrilor cu diplomă și redactarea unui regulament pentru afacerile interne.

În general trebuie să constatăm, că reuniunea soră să luptă cu greutatea începutului, dar bunavoință și dorul de progres și înaintare nu lipsește, cea ce noi ca huni frați le dorim din inimă.

Reuniunea învățătorilor rom. gr.-ort. dela școlile confesionale din diecesa Caransebeșului premerge cu mândrie tuturor reuniunilor învățătorești. În zilele trecute au apărut în edițiunea reuniunii, sub redacțiunea *Dlui Petru Buzera* primul număr din organul său oficios intitulat „*Analele*” reuniunii. Conținutul: Protocoloale ad. generale ținută în Biserica albă la 29 și 30 August a. c. Cuvânt de deschidere

presidial. Regulamentul afacerilor interne. Regulamentul afacerilor de casă. Regulamentul pentru Biblioteca. Felurim și Bibliografie. Semne de progres, și dovadă de importanța legăturilor introduse prin reprezentarea reciprocă a reuniunilor surori la adunările lor generale, vedem în nașterea neașteptată a acestui organ, de odată și într'un timp cu apariția organului nostru. Ne bucurăm la apariția organului, care în dezvoltarea sa are să facă bune servicii școalei române, dorindu-i mult și strălucit succes.

Conferințe. Despărțământul protopopese *Radna* și-a ținut conferința de toamnă *Sâmbătă* la 9 22 Octomvre a. e. în sediul protopopiatului *Radna*. Chemarea Duhului sfânt sa oficial prin însuși protopopul P. On. Domn *Procopiu Gîrulescu*, membru *fundator al Reuniunii*. Prelegerea practică din geometrie despre: „puncte și linii,” a ținut-o învățătorul din *Odros*, *George Dima*, tras prin soarte. Conferința s'a deschis prin cuvântarea frumoasă și bineșimțită a președintelui *Protasie Gîrulescu* trecută în întregime la protocol. A urmat salutarea oaspeților: Vug învățător în *Birchiș*; Popescu preot în *Pauliș*; Petrița preot în *Conop* și *Szikora* învățător maghiar în *Radna*. La apelul nominal din 28 membrii răspund 27. Lipsesc numai unul. (Semn de interes la membrii și disciplină în tract. Red.) Discuțiunea, asupra prelegerii practice amintite mai sus, a fost foarte instructivă, decretându-se prelegerea tănărului învățător de *succesă*. Voluminosul circular al presidiului general, privitor la cercul de activitate a despărțămintelor, împărțit în secțiuni, s'a distribuit membrilor, ca până pe ședința procsimă să mediteze asupra chestiunilor sulate într'ansul. În special chestiunile: terminologia, ortografia și a pedepsele corporale, sau predat unor comisiuni cari până pe ședința proximă să vina cu propuneri concrete în aceste afaceri de rară importanță. Sau satisfăcut cu demnitate chestiunii privitoare la asigurarea și arangiarea afacerilor de casă, prin subscrierea declarațiunilor. S'a votat budgetul anului 1905. S'a discutat cu mult interes chestiunea reuniunilor de temperanță conform circularului Consistorial prezentat din partea D-lui protopop, și s'a decis a se ruga Venerabilul Consistor, ca pe lângă un preț redus, să se provadă comunele cu tablourile foarte instructive espuse și în seminarul diecesan. Adunarea de primăvară se va ținea în *Soborșin* la 3 16 Mai 1905 etc. etc.

Remonstratiunea respective memorandumul către Inaltul Ministeriu de culte și instrucțiune publică contra proiectului de lege privitor la reorganizarea învățământului poporal, conform concludului XIX. al adunării generale din a. e. s'a compus, și înaintat Venerabilului Consistor Luni în 4/17 Octomvre.

Diverse.

Locuitorii pământului. Conform datelor mai recente:

Europa	cu un teritor de	9,723.600 chil. □ are	392,264.000 locuitor.
Azia	" "	" " 44,179.400 " " "	819,556.000 "
Africa	" "	" " 29,820.200 " " "	140,700.000 "
America	" "	" " 38,561.700 " " "	144,195.000 "
Australia	" "	" " 8,951.800 " " "	6,483.000 "

asa dar pe supr. pam. de 131,296.700 " " " 1,503,199.000 "
de unde rezultă că pe un kilometru □ locuiesc cam 11 oameni.
Mai deasă e populațiunea în Europa unde se vin cam 40 oameni
pe un kilometru patrat. Numărul creștinilor e 495,000.000 va se
zică abia a patra parte din întreg numărul locuitorilor.

Viață lungă. În zilele trecute a răposat în Câmpeni economul Mihai Pantea care a trăit 110 ani. Înainte de a muri umbla călare și era încă vonic. În decursul vieții sale a trăit cumpătat și nici când na fumat. Sa căsătorit de 7 ori și a avut 25 copii, dintre cari 9 trăiesc și lau petrecut pe bătrânul lor tată la mormânt.

Bancnote nouă. Constatându-se bancnotele de 10 coroane de până aci ușor falsificabile, direcțiunea băncii austro ungare încurând va pune în circulație alte bancnote de 10 coroane. Bancnotele nouă, au formă lungureață și sunt provăzute cu un semn secret nefalsificabil.

Pocăiții. Oamenii fără credință, cari în cele bisericesti sau arătat fățarnici, în colo propagând inmorala a căzut în păcate grele, cari le-au mistuit averea sănătatea și cinstea, acum văzându-se decăzuți și nestimați, ură și pismă sau sălăsluit în inimile lor cătră tot ce au oamenii cinstiți mai sfânt și mai bun, cătră credința adevărată, pe cari ei nici când nau avuto, și cătră sfânta biserică, a le cărei învățături nici când nu le au urmărit. Atari oameni cu scopul de a se mântui de patimile ce le-au mistuit averea, ear apoi atentau la sănătatea și viața lor, au intrat în sectele religionare, cari în timpul mai nou se-ivesc ca ciupercile și cari constrâng pe membrii lor la cumpatate în beutură și fumat,*) nu însă și dela patimile sufletești, căci acești oameni nutresc ură și pismă în inimile lor față de semenii, cari în urmarea vieții morale și-au păstrat talanții moșteniți dela strămoși: averea, credința și prin aceste cinstea, și considerându-i

*) Asemenea reuniuni de temperanță ar trăbuî să se înființeze, sub scutul și în sânul bisericii noastre, în fie-care comună.

pe acestia de păgâni și vameși, nici că mai dorese a convenii cu ei, ei se adună prin localuri profane, unde pe lângă rugăciuni fățarnice, învățături greșite și clevetiri reuțăcioase, sădese ură în inimile fraților și a tuturor celor ce din neferire, conduși de curiositate, abătându-se dela turma cea adevărată, au ajuns în mijlocul lor. În timpul din urmă numărul acestor nefericiți sa înmulțit așa de tare, încât pe unele locuri au început ași zidi case de rugăciuni, pe cari le transcriau în cartea funduară ca proprietate a sectei. Înaltul Ministru de culte și instrucțiune publică, în timpul mai nou, a oprit de a fi transcrise, atari case de rugăciuni ca proprietate comună, pe numele sectelor, din motivul, că aceste nu sunt religii recunoscute.

Economie.

Scutirea pomilor contra insectelor și a altor animale stricăcioase. Spre acest scop e consult a murii trunchiul și crengile mai dezvoltate, cu o tinciuală subțire de var amestecat cu ud de vite. Varul va nimici toate insectele și ouale lor așezate și scutite peste iarnă prin scoarța pomilor, ear udul de vite va contribui binefăcător la formarea peliței nouă în locul scoarței atacate de influința varului. Dacă în tinciuala folosindă spre acest scop, se va pune și conținutul fierei de vită, pomii vor fi cruțați și contra animalelor rozătoare. Muruirea pomilor se face toamna. Înainte de muruire e bine să frecăm trunchiul pomilor cu o mătură aspră. Pomii astfel grigiți vor produce poame multe și frumoase.

Pomi roditori. Ministerul agriculturii a publicat acum condițiunile pe lângă cari se vând pomii roditori cultivați în școalele de pomologie ale statului. Comande se pot face până la 15 Decembre. Preoții și învățătorii pot recurge, cu petiție cu timbru de o coroană, pentru a li-se vinde pomii roditori cu jumătate preț. Clombițe de altoi se vând, până când mai ține numărul celor pregătite pentru vânzare, cu câte-un filer bucata.

Bibliografie.

Limba maghiară pentru elevii școalelor populare române de *Iuliu Groșorean* și *Iosif Moldoran*, învățători. Acest manual, care compus în mod rațional, pe baza experiențelor îndelungate, va ușora mult sarcina învățătorului și a școlarilor, întru însușirea limbii maghiare, se poate procura în librăria editorului *Petru Simțion* din *Arad* cu prețul de 50 fileri.

POȘTA NOASTRĂ.

N. în Gy. Numai membrii ordinari primesc organul nostru grătit.

P. Sub. Numărul prim l'am espedat la toate redacțiunile și inteligenței din loc și jur. Resultatul se vede între informațiunile numărului de față, dar nu descuragia.

I. I. în C.... Limba maghiară de *Groșorean Moldovan* a apărut. Vezi mai sus.

G. P. în B. și St. R în P. Resoluțiunea Consistorială n'am primit'o. Sperăm ca Ven. Consistor va concede. In aceasta speranță am și publicat în numărul de față terminul. Convocările speciale vor urma.

D. P. în Cuv. Circularul general fiind prea voluminos nu l'am putut publica. Cuvântul, va urma în alt număr. Pentru raport mulțămită.

Secretarii despărțămintelor. Despre decursul conferințelor de toamnă și despre alte momente mai importante, rugăm să ne informați de timpuriu.

A apărut în „Tipografia diecesană“ din Arad:

ABC-edar

ilustrat de I. Moldovan și consoții
aprobat de Ven. Consis-
toare din Arad și Caranse-
beș, apărut acum în a 4-a
edițiune îndreptată și pro-
văzută cu nenumărate ilus-
trațiuni atrăgătoare-plăcute.

Pretul:

40 fileri.

„CARTE DE CETIRE“

de I. Grosorean și consoții
ediția a 2-a, cu o scriere de
lecțiuni ușoare, ce fac tre-
cere dela ABC-dar la legen-
dar, și cu frumoase lecturi
din cerul de cunoștințe al
școlarilor.

Pretul:

40 fileri.

„ANUARUL“

școalei populare elementare confesionale,
precum și tot soiul de tipărituri ne-
cesare domnilor învățători conf. rom.

„RUGĂCIUNILE ȘCOLARILOR“

și cântări bisericești
alese și întocmite de „Un prieten al șco-
larilor“ ediția 3-a, și costă **40 fil.**
dându-se un rabat de 15% la sută.

Pentru „ABC-dar“ și „CARTE de CETIRE“
la comanda peste 100 bucăți se dă 20% rabat; iar
sub 100 bucăți numai 10% rabat.

Recomandăm On. domni colegi
atelierul „Tipografiei diecesane“,
care e provăzută cu nou material,

Acest stabiliment tipografic pro-
mite a fi cu cea mai strictă a-
tenție lucrărilor tipografice precum

Cărți didactice, Reviste ziuare ori săptămânale, având în
vedere ca ori-ce lucrări atingătoare de această artă să esecute
corect, stil modern, frumos și pe lângă tacsă foarte convenabilă.